

Een woud van regels staat veebedrijven soms te wachten bij verbouwingen op het bedrijf of andere ingrijpende veranderingen, die het welzijn van dieren moeten verbeteren. Wageningen-UR inventariseerde de knelpunten door middel van interviews en een workshop, waarin veehouders, LTO en de ministeries van LNV en VROM participeerden. LNV financierde het onderzoek. Een overzicht van de problemen en wat gaat de overheid daarmee doen?

Knelpunten in de wet staan verbetering welzijn soms in de weg

Dr.ir. Carolien de Lauwere (LEI), ir. Peter van Horne (LEI) en ir. Marinus van Krimpen (ASG)

Het is rustig in de wei van een pluimveehouder uit het midden van het land. Hij wil anoniem blijven. De kippen die buiten scharrelen, blijven dicht in de buurt van de stal. De overburen vinden dat best jammer. Zij zien liever dat de kippen zich wat meer over de wei verspreiden. De vraag is echter hoe lang ze nog van hun uitzicht over de wei met kippen kunnen genieten. Wet- en regelgeving maken het de pluimveehou-

der bijna onmogelijk om zijn kippen naar buiten te laten omdat het emissiepunt van de wei – in dit geval de hele rand ervan – te dicht bij de overburen ligt. Dit heeft te maken met stankcirkels. De afstand tussen het emissiepunt van een stal of veehouderij en de gevel van een woning moet groter dan vijftig meter zijn. VROM werkt momenteel aan een nieuwe, eenvoudiger stankwetgeving. Die komt nog dit jaar op de agenda. De problematiek over het emissiepunt wordt door VROM onderkend. Dit ministerie zoekt naar een oplossing.

Bouwblok en bouwbesluit

Op termijn moeten varkens en pluimvee meer ruimte krijgen. Als veehouders toch hetzelfde aantal dieren willen houden moeten ze hun stal dus groter maken, wat vaak niet mogelijk is omdat ze gehouden zijn aan een zeker bouwblok. Legpluimveehouder Jan Hessel Kruit uit Gasselrijveenschemond (Dr) kan hierover meepraten. Omdat legbatterijen in 2012 verboden worden, wilde hij nu vast een nieuwe stal voor zijn leghennen bouwen. Hij koos voor een scharrelstal met overdekte uitloop. Omdat de stal van-

MEER ETAGES

Een stal met meerdere verdiepingen heeft al snel een oppervlakte boven de 1000 m², waardoor extra brandveiligheidseisen nodig zijn.

Foto's: LEI

wege het bouwblok niet groter mocht worden, heeft hij een stal van drie verdiepingen gebouwd; een optie die door meer veehouders wordt gekozen als ze hun dieren meer ruimte willen geven zonder het bouwblok te overschrijden. Kruit kreeg ook te maken met het Bouwbesluit, waarin bouwtechnische bepalingen en voorschriften zijn opgenomen over veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid en energiezuinigheid. In het Bouwbesluit staat onder meer dat stallen de 1.000 vierkante meter niet mogen overschrijden, tenzij er er kan worden aangetoond dat met brandwerende maatregelen, de vuurbelasting voldoende laag is. Dit heeft te maken met de brandveiligheid. Etagestallen of plateau-stallen, maar ook 'gewoon' grote stallen, overschrijden deze 1.000 vierkante meter eis snel. Volgens het ministerie van VROM is die er niet voor niets. Volgens dit ministerie rukken er bij brand normaliter twee brandweerauto's uit met in totaal vier brandweermannen. Eén brandweerman kan 250 vierkante meter aan. De '1.000 vierkante meter eis' heeft dus te maken met de beheersbaarheid van brand. Daarnaast moeten mensen ook gemakkelijk weg kunnen vluchten. De eisen gelden daarom net zo goed voor veestallen.

Emissiefactor

Varkenshouder Gerben Oosterlaken uit Beers wil zijn drachtige zeugen graag in het stro houden. Hij vindt dat een prettig systeem. De zeugen kunnen achterin de stal in het stro liggen en wroeten. Met het stro geeft hij zijn dieren meer welzijn dan wettelijk verplicht. Om de benodigde vergunningen te verkrijgen moet Oosterlaken kunnen aantonen dat de emissie uit zijn stal voldoende laag is. Daarom moet hij een emissiefactor laten bepalen volgens een vastgestelde beoordelingsrichtlijn. Voor alle diercategorieën die vallen onder de ammoniakregelgeving en voor alle bestaande huisvestingssystemen zijn deze emissiefactoren al berekend. Dit is vastgelegd in de Regeling Ammoniak en Veehouderij (Rav). Aan veel systemen zijn speciale, lage emissiefactoren toegekend. Nieuwe huisvestingssystemen vallen, zolang er geen speciale emissiefactor in de Rav genoemd wordt, onder de subcategorie 'overig'. Voor een aparte vermelding in de Rav met een lage emissiefactor moet eerst de emissie bepaald zijn. Vaak zijn hier emissiemetingen voor nodig. Dit is een tijdrovende en ingewikkelde procedure die ook erg kostbaar is: vanaf 100.000 euro. Oosterlaken: „Je moet een ontzettende doorzetter zijn om dit traject te doorlopen.” Het ministerie van VROM wil de procedures voor het bepalen van de emissiefactor voor nieuwe staltypen vereenvoudigen, versnellen en ver-

EMISSIE WEI

Het emissiepunt van een uitloop bestrijkt de hele omheining, terwijl aan de rand van de uitloop meestal geen kip te bekennen is. De dieren blijven graag in de buurt van de stal.

duidelijken. Ook tracht VROM de meetprocedures sneller en goedkoper te maken. Het streven is om de nieuwe werkwijze in de zomer van 2005 te laten ingaan. De nieuwe meetprotocollen zullen nog wel wat langer op zich laten wachten omdat deze eerst nauwkeurig getoetst moeten worden. In welke richting dit ministerie het zoekt, wil zij nog niet zeggen.

Zoneringsbeleid

Als boeren iets willen veranderen op hun bedrijf is de locatie bepalend. Op een bedrijf dat dichtbij of in een zogenaamd 'kwetsbaar' gebied ligt 'mag' in de regel veel minder. Kwetsbare gebieden zijn natuurgebieden op voor verzuring gevoelige grond en liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur. Op veehouderijen die in of binnen een zone van 250 m rondom kwetsbare gebieden liggen, mag het gecorrigeerde emissieplafond niet overschreden worden. Dit betekent dat het alleen mogelijk is om meer dieren te gaan houden als gepaste maatregelen worden genomen, bijvoorbeeld het plaatsen van een chemische luchtwasser. Als er geen sprake is van een toename van het aantal dieren, kan een vergunning voor een wijziging in de veehouderij niet worden geweigerd; zelfs niet als de wijziging een grotere ammoniakemissie betekent.

Conclusie

Veehouders die het welzijn van hun dieren op het bedrijf willen verbeteren of iets anders willen veranderen, kunnen te maken krijgen met vijf verschillende wettelijke 'belemmeringen': het emissiepunt, het bouwblok, het Bouwbesluit, de emissiefactor en het zoneringsbeleid. Deze zijn alle afkomstig van het ministerie van VROM. VROM en LNV erkennen de knelpunten en werken aan een oplossing. Veehouders zijn zich daarvan onvoldoende bewust. Een betere communicatie tussen de beide ministeries en de veehouders kan duidelijk wordt naar de problemen waar veehouders tegenaan lopen.